

Чи Бог той самий
У СТАРОМУ Й НОВОМУ
ЗАПОВІТАХ?

Погляд
вглиб

Чи Бог той самий у Старому й Новому Заповітах?

“Що відбувається з Богом у Старому Заповіті? Він здається таким злим і жорстоким. Якщо Він не затоплює землю, то змітає цілі цивілізації або наказує своєму народу вторгтися у ворожі міста і «[вбивати] все... від чоловіка й аж до жінки, від юнака й аж до старого»¹. Він здається жорстоким і кровожерливим.

А потім, через 400 років після закінчення Старого Заповіту, прийшов Ісус. І все стало по-іншому. «Так бо Бог полюбив світ, що дав Сина Свого Однородженого, щоб кожен, хто вірує в Нього, не згинув, але мав життя вічне. Бо Бог не послав Свого Сина на світ, щоб Він світ засудив, але щоб через Нього світ спасся»². Що?! Як це сталося? Бог змінився? Чи в Новому Заповіті повністю інший Бог?»

¹ Ісуса Навина 6:21

² Івана 3:16-17

Ви коли-небудь задавали собі подібні питання?

Багато з нас, принаймні, задавалися питанням, чому здається, що Бог думає і діє по-різному в Старому і Новому Заповітах. Для декого це може стати серйозною проблемою. Незалежно від того, новонавернений ви християнин чи віруєте протягом багатьох років, можливо, вам важко читати про те, як Бог діє в Старому Заповіті, і дійсно повірити, що це той самий Бог, Який послав Ісуса померти за нас.

Це дійсно важлива тема для вивчення, і ми не можемо охопити всі біблійні історії та сценарії в цьому невеликому буклеті. Але ми сподіваємося, що цей огляд з декількома ключовими прикладами допоможе краще зрозуміти відмінності між Старим Заповітом і Новим.

.....
А потім, через
400 років після
закінчення
Старого Заповіту,
прийшов Ісус.
**І все стало
по-іншому.**
.....

Біблія: єдина історія єдиного Бога

Старий і Новий Заповіти можна читати і сприймати по-різному. Але все ж таки вони обидва розповідають одну і ту ж історію. Новий Заповіт – це не “новий початок”, а продовження Старого. Так, як і планувалося.

Послання до ефесян говорять нам, що Бог ще “перше заложення світу” планував врятувати нас через Ісуса Христа (Еф. 1:4). Прихід Ісуса у світ був наперед вирішеним ще до того, як усе почалося. Він був обіцяним “насінням” (Бут. 3:15), яке знищить гріх і диявола. І на початку Євангелія від Матвія (1:1-17) Ісус постає як верхівка генеалогічного дерева, яке почалося з Авраама і Божої обіцянки благословити через нього всі народи.

Сам Ісус сказав про тексти Старого Заповіту: “Вони ж свідчать про Мене!” (Ів. 5:39). Після воскресіння Ісуса сказано, що “Він почав від Мойсея, і від Пророків усіх, і вияснював їм зо всього Писання, що про Нього було” (Лк. 24:27). Старий Заповіт – це не дії іншого, розгніваного бога, а підготування Божого народу до приходу Спасителя! Як Він Сам

.....
Новий Заповіт –
це не “новий
початок”,
а продовження
Старого.
**Так, як
і планувалося.**
.....

.....
Старий Заповіт –
це не дії іншого,
розгніваного бога,
**а підготовлення
Божого народу
до приходу
Спасителя!**
.....

сказав учням: “Потрібно, щоб
виконалось усе, що про Мене
в Законі Мойсеєвим, та в Про-
років, і в Псалмах написано”
(Лк. 24:44).

Насправді, тим, хто думав,
що Ісус приніс щось нове або
незвичайне, Він ясно сказав:
“Не подумайте, ніби Я руйну-
вати Закон чи Пророків при-
йшов, Я не руйнувати при-
йшов, але виконати” (Мт. 5:17).

Давайте подивимося на декілька ключових тем, які
проходять через усю Біблію.

Ключові теми Біблії

Тема взаємовідносин: Ісус говорить нам, що хоче дати спокій (МТ. 11:28), і що Бог робить Свій дім серед тих, хто довіряє Йому (Ів. 14:23). Ми стаємо дітьми Божими, коли приймаємо Ісуса (Ів. 1:12). Новий Заповіт пропонує нам встановити близькі, особисті, сімейні відносини з живим Богом. Але чи зацікавлений Бог Старого Заповіту в таких взаємовідносинах із людьми?

Нам не потрібно довго шукати, щоб побачити, що Бог завжди хотів близьких, особистих стосунків зі Своїм народом. Ось чому Він створив людство схожим на Нього (Бут. 1:26) і розділив з ним турботу про світ (Бут. 1:28). До того, як Адам і Єва згрішили, Він навіть зустрічався з ними в саду, який створив для них.

Крім того, ми знову і знову бачимо, як Бог взаємодіє з громадами та окремими людьми, піклується про них і задовольняє їхні потреби. Бог послав ангелів схопити Лота і його сім'ю буквально за руки, щоб врятувати їх із приреченого на зруйнування Содому (Бут. 19). Коли Гедеон боявся виступити проти мідіянітян, Бог запевняв: “Я буду з тобою” (Суд. 6:16). Цар Давид міг сказати: “Тільки Він моя скеля й спасіння моє, Він твердиня моя, тому не захитаюсь!.. Мій народ, кожного часу надійтесь на Нього” (Пс. 62:7, 9).

А в книзі пророка Ісаї, коли наближався суд над народом Божим, Бог поскаржився на них так: “Народ

цей устами своїми наближується, і губами своїми шанує Мене, але серце своє віддалив він від Мене” (Іс. 29:13). Проблема полягала в тому, що в них не було належних стосунків із Богом. Вони відкинули Його.

Ісус не представляв нову ідею про те, що Бог хоче особистих відносин – Він запозичив її зі Старого Заповіту і втілив у реальність для нас.

Тема віри: Протягом усієї Біблії Бог просить одного і того ж самого від кожної людини і кожної спільноти – звернутися до Нього і довіритися Йому. Коли Він пообіцяв Аврааму сина і нащадків, численних, як зірок на небі, то “ввірував Аврам Господеві, а Він залічив йому те в праведність” (Бут. 15:6). Авраам повірив Богові і довірився Йому.

Ми бачимо те ж саме в Ісуса Навина, який вирішив все довірити Богу і закликав ізраїльтян робити те ж саме (Єр. 24:15); у Давида, який довірив свої війни Богу (1 Сам. 17:45-46) і знав, що тільки Бог може очистити його від гріхів (Пс. 50); у Даниїла, який молився Богу, хоча це було заборонено, і за це його вкинули в рив з левами (Дан. 6:10-24); і в Естер, яка довірила своє життя Богу, коли дізналася, що повинна говорити до царя заради Свого народу, кажучи: “Прийду до царя, хоч це не буде за законом. А якщо я загину, то загину” (Ест. 4:16).

“І всі вони [старозавітні герої], одержавши засвідчення вірою, обітниці не прийняли, бо Бог передбачив щось краще про нас, щоб вони не без нас досконалість одержали” (Євр. 11:39-40). Справа не в тому, що старозавітні люди, на відміну від нас, слідували за іншим Богом, а в тому, що Він відкривався їм по-іншому. Він

говорив з ними через пророків і царів і дав їм записане Слово (закон Мойсея), але для нас Бог задумав щось краще в Новому Заповіті – Ісуса Христа, Слово, що стало тілом (Ів. 1:14). Так само, як наше спасіння приходить через віру в Нього, так і вони спасались вірою, “щоб вони не без нас досконалість одержали”.

Апостол Петро пояснює, що пророки Старого Заповіту “розвідували та допитувалися” (1 ПЕТ. 1:10) про те, як і коли Бог дасть порятунок для всього світу. Герої Старого Заповіту вірили, що Бог врятує через обіцяного Спасителя. Ми віримо, що Бог врятує і нас через Ісуса, тому що тепер у нас є повна історія, і ми точно знаємо, як Він здобув спасіння для нас.

Істина з Послання до ефесян залишається вірною протягом усієї Біблії та історії: “Бо спасені ви благодаттю через віру, а це не від вас, то дар Божий, не від діл, щоб ніхто не хвалився” (ЕФ. 2:8-9). Бог очікує від нас того, чого Він завжди хотів від кожної людини з самого початку: довіри Йому і віри, що повна плата за всі гріхи внесена Його Сином (ЄВР. 9:26).

Тема жертвоприношення: Читаючи перші розділи книги Левит, ми бачимо, що Божий народ повинен був приносити жертви: цілопалення, мирні, за гріх, за провину та інші. Навіщо це потрібно? Невже Богу просто подобається дивитися на смерть і залитий кров'ю жертвник?

У старозавітному законі багато чого, включаючи жертвоприношення, потребує дослідження. Але давайте відмітимо головне: закон Старого Заповіту представляв лише “тінь майбутнього” (КОЛ. 2:17) і повністю розкрився в Христі. Жертви були лише частиною

цієї “тіні”, ілюстрацією того, що згодом звершив Спаситель.

Жертви показують, як дорого коштувало відновлення миру між грішним, зіпсованим людством і всемогутнім, святим Богом. Принесені в жертву тварини показують ціну гріха і жорстокий спосіб поводження, якого він заслуговував: “Та душа, що грішить, вона помре” (Єз. 18:20). Покаранням за гріх завжди була смерть. Тварини символічно займали місце грішних людей, розплачуючись собою за їх вчинки.

Ми можемо сказати: “Але це всього лише один із багатьох прикладів кровожерливості Бога в Старому Заповіті!” В дійсності, позиція Бога по відношенню до гріха завжди була (і завжди буде) однаковою – гнів. Гріх – це наше життя, яке не відповідає Божим шляхам, як через наш егоїзм, так і через відсутність любові до Нього. У Посланні до римлян говориться: “Нема праведного ані одного”(РИМ. 3:10-20). І Бог не може заплющити очі на гріх.

Жертвоприношення в Старому Заповіті були ілюстрацією для людей того часу і для нас, “бо тож неможливе, щоб кров биків та козлів знімала гріхи!” (ЄВР. 10:4). Це підводить нас до новозавітної жертви, яка цього разу не потребувала тварин. Ісус Христос помер на хресті для виконання всього, що наперед звіщали старозавітні жертви:

“І як людям призначено вмерти один раз, потім же суд, так і Христос один раз був у жертву принесений, щоб понести гріхи багатьох, і не в справі гріха другий раз з’явитися тим, хто чекає Його на спасіння” (ЄВР. 9:27-28).

Про те, як Бог дивиться на гріх і судить його, обидві частини Біблії говорять одне і те ж. Новий Заповіт також вимагає пролиття крові як плати за гріх, але цього разу це кров Самого Бога – єдина жертва, яка дійсно очищає гріх світу. Він заплатив за всі наші провини, а також за провини тих, хто жив у старозавітні часи і приносив жертви з вірою, що Бог дасть прощення, як Він обіцяв.

У нас тут може виникнути питання: “Чому Богу знадобилося стільки часу, щоб послати Ісуса Христа заплатити за гріх? У Старому Заповіті так багато вироків, жертв і кровопролиття. Чому Він так довго чекав?”

Важко сказати, чому Ісус прийшов саме в той момент, коли Він прийшов. Однак в Біблії говориться: “Як настало ж виповнення часу, Бог послав Свого Сина” (Гал. 4:4). Тому Божі терміни ідеальні. Яким би важким не було читання старозавітних уривків, але запис історій, законів і пророцтв дозволяє нам досить ясно побачити свою неспроможність слідувати шляхами Бога самостійно, а також усвідомити, наскільки ми потребуємо Спасителя.

Крім того, життя, смерть і воскресіння Ісуса відбулися за часів Римської імперії. Ця глобальна імперія відкрила двері для подорожей і дала спільну мову. Тільки так євангельська звістка могла успішно поширитися до “краю землі” (Дії 1:8)!

Одне можна сказати напевно: Ісус не запізнився. Бог завжди робить усе вчасно. З самого початку Він наближався до точного і запланованого моменту, коли Ісус врятує нас.

Як щодо Божого суду?

Хоча Старий Заповіт здається більш жорстоким, ніж Новий, Божий суд незмінний. Річ не в тому, що Його суд пом'якшав, аж поки Ісус прийшов. Насправді, Ісус прийшов для того, щоб суд Божий вилився на Нього на хресті й обминув нас.

Дев'ятнадцятий розділ книги Буття – гарний приклад старозавітного Божого суду. Бог зруйнував Содом і всіх жителів цього міста. “І промовив Господь: Через те, що крик Содому й Гомори великий, і що гріх їхній став дуже тяжкий” (БУТ. 18:20). Вони повністю відкинули Бога зі свого життя і занурилися в жахливу і неконтрольовану поведінку (див. БУТ. 19:5). Проте Бог був готовий врятувати будь-якого праведного з народу і навіть все місто, якби там можна було знайти праведну (зосереджену на Бозі) громаду (див. БУТ. 18:26; 19:15-22).

Руйнування Содому не було дією образливого, імпульсивного бога. Це було знищення гріха, як Він й обіцяв, коли гріх уперше ввійшов у світ.

Те ж саме ми бачимо в смерті Ісуса на хресті, коли була здійснена повна плата за гріх. Хоча ми більше звикли до опису розп'яття, воно було не

.....
Ісус прийшов
для того, щоб суд
Божий вилився
на Нього на хресті
й обминув нас.
.....

менш жорстоким. Спочатку Ісуса жорстоко бичували і насміхалися, потім прибили до хреста, де Він у муках вмер від задухи. Гріх – це не дрібниця, яку можна проігнорувати. Він повинен бути повністю знищений, тому що він настільки небезпечний і руйнівний для наших відносин із Богом. Ось чому Содом довелося зруйнувати. Ось чому Ісус помер такою тяжкою смертю.

“Направду ж Він немочі наші узяв і наші болі поніс, а ми уважали Його за пораненого, ніби Бог Його вдарив поразами й мучив... А Він був ранений за наші гріхи, за наші провини Він мучений був, кара на Ньому була за наш мир, Його ж ранами нас уздоровлено” (Іс. 53:4-5).

Можливо, ми все ж запитаємо: “Але чому люблячий Бог наказав Ізраїлю повністю винищити ворожі народи, включаючи дітей і старих?” Так було, коли ізраїльтяни ввійшли в Обітовану Землю і потім знищили Єрихон (Єг. 6). Це питання дуже складне, на нього неможливо дати вичерпну відповідь у цій брошурі. Але є кілька речей, які можуть вам допомогти. По-перше, жителі Ханаану не були невинними. Їх потрібно було стерти з лиця землі, щоб їх гріховний вплив не відвертав ізраїльтян від Бога (Лев. 18:24-25).

Також не були вбиті ті, хто звернувся до Бога. Рахав і її сім’я були врятовані, бо вони визнали, що Бог Ізраїля – “Бог на небесах угорі й на землі долі” (Єг. 2:11). Вони знали те, що й інші жителі міста. У всіх була можливість просити Божої милості. Бог не просто так

.....
Божий суд, хоч
і проявлявся
по-різному, **не
відрізняється
по суті в Старо-
му та в Новому
Заповітах.**
.....

знищує народи. Він знає кож-
ного і рятує тих, хто волає до
Нього.

Божий суд, хоч і проявлявся
по-різному, не відрізняється
по суті в Старому та в Новому
Заповітах. Бог, Цар Ізра-
їлю, дав Своему народу осо-
бливі повеління в особливий
час, щоб звершити Свій суд
й усунути гріховне оточення.
У Новому Заповіті цей суд
винесено Ісусу, щоб знищити
владу гріха над нами. Протягом усієї Біблії незмінний
Бог судить з одним наміром – винищити все, що про-
тистоїть Йому і загрожує Його народу.

А як щодо Божої милості?

Окрім того, що Старий Заповіт наповнений судом і руйнуванням, нам може здатися, що йому не вистачає милості, яку Бог проявляє в Новому Заповіті. В дійсності Боже милосердя в більшій мірі представлене в Новому Заповіті, але це не означає, що його не вистачає в Старому. Бог завжди був милосердним.

Чудовий приклад – цар Давид. Він, безсумнівно, заслужив суворого покарання, бо вчинив перелюб із дружиною іншого чоловіка, якого потім убили, щоб замести сліди. І думав, що все йому зійде з рук (див. 2 САМ. 11). Згодом Бог послав пророка Натана докорити йому, після чого Давид сказав: “Згрішив я перед Господом” (2 САМ. 12:13). Але на це Натан відповів: “Господь зняв твій гріх, не помреш”. Вчинок

Давида мав жахливі наслідки (2 САМ. 12:11, 14), але Бог виявив до Давида милість. Чому? З тієї ж причини, що і нам дано милосердя: Давид покаявся. Він визнав свої помилки і взяв на себе відповідальність за них, а потім довірився Богу у всьому, що станеться далі

.....
Боже милосердя
в більшій мірі
представлене
в Новому
Заповіті, але
**це не означає,
що його
не вистачає**
в Старому.
.....

(включаючи болісні наслідки гріха).

Чи заслуговував Давид більше милості, ніж народ Содому? Ні. Але вони були засуджені, тому що в них не було абсолютно ніякого наміру повертатися до Бога. Жорстокі жителі Ніневії були в такому ж положенні (див. ЙОНА 1:2), але вони прислухалися до застережень Йони і звернулися до Бога, тому також отримали милість.

Бог завжди був Богом милості, засуджуючи тільки тих, хто вперто не звертається до Нього за порятунком.

.....
Бог завжди був
Богом милості,
засуджуючи
тільки тих,
які **вперто**
не звертаються
до Нього
за порятунком.
.....

Ісус: Спаситель чи Суддя?

Письменник і пастор Джон Пайпер одного разу сказав: “У Старому Заповіті багато смертей, убивств і випадків, подібних тому, коли земля поглинає цілі сім’ї. У Новому Заповіті не так, за винятком – книга Об’явлення”.³ Далі Пайпер говорить, що Старий Заповіт виглядає похмурим у порівнянні з трьома роками служіння Христа. І це зроблено навмисно. Ісус показує нам Божу любов і прийняття, оскільки Він – єдиний спосіб їх випробувати. Пайпер описує нас як жителів у “вікні милосердя” (перш ніж настануть жакливі суди книги Об’явлення), часі, коли ми зможемо знайти безпеку в Ісусі Христі.

Книга Об’явлення більш схожа на Старий Заповіт, тому що Бог один і той самий у всій Біблії. Його суд над гріхом і грішниками повинен бути повним. “А хто не знайшовся написаний в книзі життя, той укинений буде в озеро огняне” (Об. 20:15). Чи то в Старому Заповіті, чи на хресті або в Об’явленні, про Божий суд важко читати. Але це не означає, що ми повинні приписувати це якомусь іншому богу.

Якщо ми боремося з узгодженням Бога Старого Заповіту і Бога Нового, це тому, що нам важко прийняти ідею, що Бог засуджуючий може бути Богом

³ Джон Пайпер, “Чому Бог був такий суворий у Старому Заповіті, але став прощаючим у Новому?”, desiringgod.org/interviews/why-was-god-so-harsh-in-the-old-testament-but-more-forgiving-in-the-new.

люблячим. Якщо нам важко повірити, що люблячий Бог дійсно може покарати грішників, нам потрібно зрозуміти, Ким насправді є Ісус. Ось як Він описаний у Судний день:

“Очі Його немов полум’я огняне, а на голові Його багато вінців. Він ім’я мав написано, якого не знає ніхто, тільки Він Сам. І зодягнений був Він у шату, покрашену кров’ю. А Йому на ім’я: Слово Боже. А війська небесні, зодягнені в білий та чистий віссон, їхали вслід за Ним на білих конях. А з Його уст виходив гострий меч, щоб ним бити народи. І Він пастиме їх залізним жезлом, і Він буде топтати чавило вина лютого гніву Бога Вседержителя” (Об. 19:12-15).

Істина полягає в тому, що Ісус повернеться, щоб судити живих і мертвих. Знищення всього і кожного, хто повстає проти Бога, буде жорстоким і остаточним, навіть більш жорстоким, ніж у Старому Заповіті. Кожна людина вирішує, чи зустріне вона Ісуса як грізного Суддю чи як люблячого Спасителя.

Таке розуміння Божого суду не повинно викликати в нас занепокоєння або страх. Його любов і турбота про християн ніколи не ставляться під сумніви. Для них немає засудження. Ми можемо знайти чудовий спокій і безпеку в Ньому, знаючи, що великий і могутній Суддя зробив нас Своїми власними дітьми і прийняв на Себе всі покарання, яких ми заслуговуємо. Ніхто не може змінити Його працю і рішення. Якщо Суддя каже, що немає нам жодного осуду (Рим. 8:1), і що Він Сам готує нам місце у Своему домі (Ів. 14:1-3), тоді ми можемо в цьому не сумніватися.

Бог зробив нас Своїми дітьми, і ніхто не може вирвати нас із Його рук (Ів. 10:29). Але Він також праведний Суддя, Який не дозволить гріху тривати вічно. Про це говорить уся Біблія – від книги Буття до Об'явлення.

Всі цитати Святого Письма взяті
з Біблії перекладу Огієнка.
Всі права захищені.

© 2018 by Our Daily Bread Ministries. All rights reserved.
© Переклад на українську мову, оформлення.
Релігійна місія "Хліб Наш Насущний", 2021.

Читайте більше брошур, подібних до цієї,
на сайті: ukrainian-odb.org/ld

Відвідайте нас онлайн!
ukrainian-odb.org

Тепер у вас є прекрасна можливість не тільки читати статті,
але й слухати їх **аудіозапис**.

Служіння ХНН в **УКРАЇНІ**: п/с 20, м. Київ, 02088, Україна; ukraine@odb.org

Служіння ХНН в **БІЛОРУСІ**: п/с 82, м. Мінськ-107, 220107, Білорусь; belarus@odb.org

Служіння ХНН в **РОСІЇ**: п/с "Хліб Наш Насущний", вул. Жовтневої революції, 6,
м. Смоленськ, 214000, Росія; russia@odb.org

Служіння ХНН в **ІНШИХ КРАЇНАХ**: п/с 82, м. Мінськ-107, 220107, Білорусь; belarus@odb.org

Навіть найскромніші пожертвування, що ми отримуємо від читачів, дозволяють нам відкривати багатьом мудрість Біблії, яка змінює життя. Місія не отримує фінансування від яких-небудь товариств чи організацій.

Хліб Наш Насущний
Служіння
ukrainian-odb.org

TZ072

